

İSTANBUL SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI
CHAMBER OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF ISTANBUL

İstanbul. 30.09.2025
Sayı: 53296

TÜRKİYE
SERBESTMUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

Konu : Şüpheli İşlem Bildirimi Uygulaması Hk.

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 4. maddesi ile "şüpheli işlemler" in Mali Suçları Araştırma Kurumu Başkanlığına bildirilmesi yükümlülüğü ihdas edilmiş, bu yükümlülük kapsamında olanlar "Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik" ile belirlenmiş (md.4) ve yükümlüler arasında "bir işverene bağlı olmaksızın çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler" e de yer verilmiştir. Aynı yükümlülük adı geçen meslek mensupları tarafından kurulabilen "bağımsız denetim şirketleri" için de öngörülmüştür. Anılan Yönetmeliğin 27. maddesi ile şüpheli işlemlerin kapsam ve tiplerinin belirlenmesi konusunda anılan Kurum Başkanlığına yetki verilmiş ve bildirim usul ve esaslarının Başkanlık tarafından çıkartılacak Rehberler ile belirlenmesi yönünde düzenleme (md. 28/5) yapılmıştır.

Bu düzenlemeler uyarınca 16.6.2025 tarihinde MASAK tarafından "Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi - Bir İşverene Bağlı Olmaksızın Çalışan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler İçin -" yayınlanmıştır. Bu Rehber ile anılan meslek mensupları için "şüpheli işlem tipleri", "bildirim yöntemleri", "bildirime esas formların doldurulması" ve "şüphe kategorileri" belirlenmiştir.

Söz konusu Rehber ile yapılan belirlemelere ve olası uygulama sorunlarına ilişkin İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasının aşağıdaki görüşlerinin Makamınıza sunulmasında yarar görülmüştür.

1. Anılan Rehberin hazırlanmasında ve meslek mensuplarının yükümlülüklerinin belirlenmesinde 3568 sayılı Kanunun “meslek sırları” başlıklı 43. maddenin ve varlık sebebinin yeterince dikkate alınmadığı düşünülmektedir. Zira Avukatlık mesleği gibi Mali Müşavirlik mesleği de güven ilişkisine dayalı bir nev’i “sır” mesleğidir. Avukatların savunma haklarının kullanımı açısından edindiği bilgiler ile söz konusu meslek mensuplarının ve özellikle bağımsız denetim şirketlerinin, doğru ve gerçeğe uygun mali tabloları hazırlayabilmeleri ve müşterilerinin vergisel yükümlülüklerini Vergi Usul Kanununun 3. maddesi gereği gerçeğe uygun ve özün önceliği ilkesi doğrultusunda yerine getirebilmeleri için edineceği sırlar, hemen hemen aynı niteliktedir. Nitekim Yasa Koyucunun Ceza Muhakemesi Kanunun 46. maddesinde mali işlerde görevlendirilmiş mali müşavirlere de aynı avukatlar gibi tanıklıktan çekinme hakkını tanımış olması bu hususu açıkça göstermektedir.
2. Meslek mensuplarının geniş bir şekilde şüpheli işlem bildiriminde bulunma yükümlülüğü altında olduklarının müşterileri nezdinde bilinmesi ve duyulması, müşterilerinin ilgili-ilgisiz bir çok bilgiyi endişe ile kendilerinden saklamasına yol açacak, bu da gerçeğe uygun ve doğru mali tablo ve beyannamelerin ortaya çıkmasına engel olacaktır. Dolayısıyla müşterilerinin, meslek mensuplarına potansiyel muhbir gözüyle bakmasına da yol açabilecektir.
3. Reber’de yer alan Şüpheli İşlem Tipleri, yukarıda belirtilen endişelerimizi destekler biçimde çok geniş tutulmuştur. Bu nedenle Rehber’de yer alan Şüpheli İşlem Tiplerinin -avukatlarda olduğu gibi- müşterileri nezdinde itibarlarının zedelenmesini de önleyecek şekilde ve yetkileri çerçevesinde somut ve belli hallere indirgenmesinde yarar vardır.
4. Reber’de yer alan Şüpheli İşlem Tipleri, soyut, çok geniş ve yoruma açık olarak belirlenmiştir. Örneğin bir meslek mensubunun bir müşterisinin
 - Kardeşi adına bir taşınmazı satın almasının T-018-2.18 kapsamında şüpheli işlem olarak niteleyip niteleyemeyeceği,
 - Satın aldığı bir taşınmazı T-018-2.25 kapsamında şüpheli işlem olarak niteleyip niteleyemeyeceği,
 - Bir taşınmazı hızlıca ve görmeden satın almasının T-018-2.33 kapsamında şüpheli işlem olarak niteleyip niteleyemeyeceği,
 - Müşterisinin bir off-shore şirketine yüksek danışmanlık ücreti ödemesinin T-018-2.25 kapsamında şüpheli işlem olarak niteleyip niteleyemeyeceği,gibi pek çok şüpheli işlem soyut ve yoruma dayalı hallerdir.

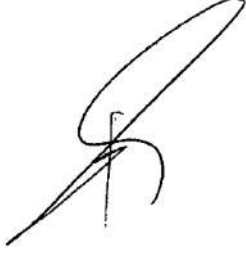
Rehber hazırlanırken bu gibi hallerde meslek mensubunun sorgulama yapip yapamayacağı, buna hukuksal yetkisinin olup olmadığı, 3568 sayılı Kanun ve Vergi Usul Kanununu uyarınca hak, yetki ve sorumluluklarının sınırları dikkate alınmadığı düşünülmektedir.

Zira bu gibi hallerde hukuksal yetkisi olmadığı için sorgulama yapamayan ve dolayısıyla bilgisi olmayan meslek mensubunun söz konusu şüpheli hallerde bildirimde bulunmaması sebebiyle yaptırımla karşılaşması ve hukuki ihtilafla karşılaşması olasılığı yüksektir. Bu gibi ihtilaflarda ne İdarenin meslek mensubunun bilgisinde olmasına rağmen bildirimde bulunmadığını ne de meslek mensubunun konunun bilgisinde bulunmadığı savunmasını kanıtlama olanağı olmayacaktır.

5. Rehberler kapsamında belirsizlikler de mevcuttur. Örneğin yeni kurulan bir şirketin makul bir açıklaması olmaksızın kısa sürede yüksek tutarlı sermaye artırımında bulunması hali meslek mensupları (T-018-2.13) için şüpheli işlem bildirimini gerektiren bir durum olarak belirlenmiştir. Şirketin sermaye artırımını bir avukat aracılığı ile gerçekleştirdiği durumda meslek mensubunun da ayrıca “dolaylı olarak ilgili” statüsünde bildirimde bulunma yükümlülüğünün bulunup bulunmadığı, bulunmaması halinde kendisine yaptırım uygulanıp uygulanmayacağı belli değildir. Öte yandan meslek mensubunun kendisinin yapmadığı bir işlemle ilgili olarak müşterisine “sermaye artırımının sebebinin sorma” hak ve yetkisinin olup olmadığı düşünülmeksizin böyle bir yükümlülüğün yine de söz konusu olup olmayacağı muğlaktır. Burada etik bir yükümlülüğün söz edilebilirse de bütün etik kural ve anlayışların hukukun konusu olmadığı unutulmamalıdır.
6. Rehberde yer alan şüpheli işlemlerin pek çoğu, hayatın olağan akışı içerisinde dürüstlikle ve meşru maksatlarla yapılabilecek işlemlerdir. Bildirimde bulunulması için bu işlemin malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiği veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına ilişkin şüphe veya şüpheli gerektirecek bir hususun bulunması gerekmektedir. Bu husus Rehberde yeterince açıklanmadığı gibi örneklerle de desteklenerek somutlaştırılmadığı için yanlış anlamalara ve meslek mensuplarının haksız suçlanmalarına da yol açabilecek niteliktedir. Bu nedenle Rehber’in bu açıdan gözden geçirilmesi, veya gerekiyorsa somut örnekleri içeren broşürler hazırlanarak meslek mensuplarının konuyu tam olarak bilmesi sağlanmalıdır.
7. Meslek mensuplarının ceza hukuku, kara paranın önlenmesi mevzuatı ve uygulamaları gibi konularda yeterince bilgi ve uzmanlıklarının bulunmadığı açıktır. Bu husus da dikkate alındığında yoruma açık konularda meslek mensuplarının kendisini garanti altına almak maksadı ile bildirimde konu edilemeyecek pek çok durumda gerekli-gereksiz bildirimde bulunarak MASAK nezdinde gereksiz iş yüküne yol açma ihtimali de söz konusudur.
8. Karapara ile mücadelede başarılı olmak adına Meslek Mensuplarına konuya ilişkin özel eğitim verilmesi, eğitim programlarında kara para ile mücadele konusuna da yer verilmesinin sağlanması gerekmektedir. Meslek mensupları nezdinde farkındalığın sağlanması ve gerekli eğitimlerin verilebilmesinin temini açısından Rehberin yürürlük tarihinin 1.1.2026 tarihine ertelenmesinin sağlanmasında da yarar vardır.

Açıkladığımız hususlar doğrultusunda ilgili Kurumlar nezdinde girişimlerde bulunulmasını ve Rehber kapsamının daha somut ve Odamız üyesi meslek mensuplarının hak, yetki, görev ve sorumlulukları ile bağdaşır hale getirilmesi için gerekli girişimlerin yapılmasını saygılarımızla takdirlerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized 'E' and 'D' that are interconnected. The signature is written on a white background.

Erol Demirel
Başkan